

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
EGE ORMANCIK ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ARAŞTIRMA BÜLTENİ

KAZDAĞI YÖRESİNDE YABAN HAYATI KAYNAKLARININ YÖNETİM ÇALIŞMALARINA İLGİLİ KESİMLERİN KATKI VE KATILIMLARININ ARAŞTIRILMASI

GİRİŞ

Araştırma, Bayramiç, Kalkım, Hamdibey, Ayvacık ve Edremit yerleşim birimlerinde gerçekleştirilmiştir. İlgili ve çıkar grubu temsilcilerinden 154'ü ile görüşülerek bilgi formu doldurulmuştur.

Bu araştırmada, YHK bakımından zengin bir bölge olan Kazdağ(lar)'ında ilgili kesimlerin katkı ve katılım biçiminin araştırılması amaçlanmıştır.

YAPILAN İŞLER

Bu araştırmada; av ve yaban hayatı, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi, orman-halk ilişkisi, katılım konusunda yazılmış kitap, makale, yasal mevzuat, dergi vb. yayınlar ile proje uygulama alanının amenajman planları bilimsel altlık oluşturmak üzere yazılı materyal olarak kullanılmıştır. Ayrıca kurumsal internet sayfaları incelenmiş ve bu konudaki güncel bilgilere ulaşılmıştır. Bu çalışmanın temel materyalini ise % 70'i Çanakkale, % 30'u Balıkesir il sınırları içinde kalan Kazdağı Yöresindeki; Bayramiç, Yenice (Kalkım, Hamdibey), Ayvacık ve Edremit yerleşim birimlerinde yapılan arazi ve anket çalışmalarından elde edilen özgün veriler oluşturmuştur.

AYH konusunda gelecek on yıl içinde ön plana çıkacak etkinliklerde ilk sırayı % 46 ile koruma çalışmaları, ikinci sırayı av turizmi (% 29) ve üçüncü sırayı ekoturizm (% 22) almıştır. Yaban hayatının korunması ve geliştirilmesi çalışmalarında T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan beklentiler arasında ilk sırada "halkın eğitimi" yer almaktadır.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu projenin sonuçlanması ile AYH'nın korunması ve geliştirilmesi konusyla ilgili olarak; YHK'na zarar veren başlıca unsurlar (tarımda çeşitli kimyasalların kullanılması,

yöre halkı ve avcılar) ve bu unsurların önem derecesi (birinci derecede tarımda kullanılan kimyasallar, ikinci derecede şehirli avcılar, üçüncü derecede yörede yaşayan köylüler), YHK'na verilen zararın giderilmesi ile ilgili kurumlar (DKMPGM, OGM, Milli Eğitim), ilgili toplumsal kesimlerin katkı-katılım şekli (büyük ölçüde gönüllü olarak) ve düzeni (sürgit devam eden bir düzende), toplumsal kesimlerin katkı için işbirliğine razı olduğu kurumlar ve kurumların önem derecesi (DKMPGM, OGM, yerel yönetimler vb.). gibi sonuçlar elde edilmiştir. Bunlardan başka yerel aktörlerin (örneğin köy tüzel kişiliklerinin) İAK'ları içinde yer alıp/almaması konusunda bir karara ulaşılmıştır. Varılan karar yeniden düzenlenecek organizasyonlarda yerel yönetimlerin yer alması gerektiği şeklindedir.

İlgili toplumsal kesimlerin vermiş olduğu yanıtlar incelendiğinde AYH'na büyük ölçüde olumlu bir bakışın varlığından söz etmek mümkündür. Mevcut duruma göre AYH çalışmalarında daha etkin ve verimli olacağı kabul edilen yeni bir organizasyona gereksinim bulunduğu, bu organizasyona ilgili kesimlerin katkı ve katılımının büyük oranda "Gönüllü" ve düşük oranda "Ücretli" olarak gerçekleştirileceği ortaya çıkmıştır. Katılımcılar gönüllü katılımın; köy tüzel kişiliği, avcı dernekleri, DKMPGM başta olmak üzere OGM, Jandarma ve STK işbirliğinde olmalarını önermişlerdir. "Ücretli Katılım" düzeni için de benzer bir durum görülmektedir. Bu düzen için köy tüzel kişiliği, avcı dernekleri, DKMPGM ve OGM ön plandadır. Bununla birlikte, bu düzende STK'lar düşük düzeyde tercih edilmiştir. YHK'nın korunmasında, geliştirilmesinde, denetiminde ve topluma bu konuda güven vermede ön plana çıkan

Jandarma ise bu düzen için hiç tercih edilmemiştir.

Diğer yandan, Muhtar/Muhtarlık ile Avcı Temsilcisi/Avcı Derneği YHK ile ilgili alınacak kararlarda etkili olması istenen kişi ve kurumlar arasında sayılırken, yaban hayatı açısından; kaçak avlanma, yırtıcı (vahşi hayvan) saldırısı, sakat hayvan görme, vb. olumsuz bir durumla karşılaşıldığında başvurulacak kurumlar arasında düşük düzeyde tercih edilmiştir.

Bu çalışma sonuçlarından bir diğeri de yöre insanının yöredeki avcılık uygulamalarının yeterince denetlenmediğine inandığını göstermektedir. Yine bu projeden sağlanan veriler ışığında avcılık etkinliklerinin

denetlenmesi görevinin, Orman İşletmesi, Milli Park Mühendisliği, Jandarma, avcı dernekleri, STK ve muhtarlıklardan oluşturulacak bir komisyonca yürütülmesinin uygun bulunduğu anlaşılmıştır. Bu sayede, ülke genelinde ilgili grupların örgütsel bütünlüğü sağlanacak, kaynağı yönetenler karşısında örgütlü bir kurum bulacak ve dolayısıyla AYH alanında yürütülen çalışmalarda ilgi gruplarının desteklerinin alınmasında etkinlik sağlanacaktır. Bu durumda, popülasyon envanteri çalışmalarında, avlanma etkinliğinin planlanmasında ve kaçak ve usulsüz avcılıkla mücadelede otokontrolün sağlanmasında da bir ivme yakalanacaktır.

AYH'na zarar veren başlıca unsurlar ve nedenleri		
Unsurlar	%	Başat nedenler
Çeşitli kimyasalların kullanımı (gübre-ilaç vb.)	20	* Kullanım sonuçları hakkında bilgi eksikliği * Aşırı ve yersiz kullanım nedeniyle yaban hayvanlarının hastalanması ve/veya ölmesi * Kimyasal kullanımında yoğun ve güçlü denetim yapmama * Kullanımı yasak kimyasalların kullanımına devam etme
Köylüler	16	* Bilinçsiz avlanma yapımları * Anız yakma ve tarla açma * Eğitim düzeyinin yeterli seviyede olmaması * Ekonomik koşulların zorluğu * Gece avcılığı yapımları
Yerli avcılar	13	* Usulsüz avlanma yapımları * AYH konusuna bilinçli olmamaları * Gece avcılığı yapımları * Kontrolsüz avcılık yapımları
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü	10	* Personelinin ve donanımının yetersiz olması * Denetimleri yeterli düzeylerde yapmaması * Yöre halkıyla işbirliği yapmaması * Yörede yaşayanları AYH konusunda eğitmemeleri * AYH konusuna karşı duyarlılığın az olması
Doğayı kullanma biçimi	9	* Doğanın dengesini bozucu eylemler * Odun üretimini esas alan kaynak yönetimi * Yaban hayvanlarının yaşam alanlarını çeşitli amaçlarla yok etme * AYH konusunda kamu kurumları arasındaki eşgüdümsüzlük
Eğitim teşkilatı	9	* Eğitim müfredatında AYH konularına yer vermemesi * Çocukları ve gençleri AYH konusunda eğitmemesi * AYH konusuna karşı duyarlılığın az olması
Yabancı avcılar	8	* İhtiyaçtan fazla avlanmaları
Gelenek ve görenekler	5	* Zararlı olduğu kabul edilen hayvanların öldürülmesini doğru bulma * Ateşli silah kullanmayı prestij kaynağı olarak görme * Geçmişten gelen alışkanlıkları sorgulamadan sürdürme
Yabancılar	5	* Usulsüz avlanma yapımları
Orman Genel Müdürlüğü	5	* Üretim tekniği ve üretim düzeyi konusunda hatalı olması * İşletmelerin ağırlıklı olarak odun hammaddesi eldesine yönelik çalışması * AYH konusuna karşı duyarlılığın az olması * Yapılaşmaya ve yerleşmelere verilen izinlerin AYH'na zarar vermesi * Denetimleri yeterli düzeyde yapmaması

Teknik Bülten No:41,
Yayınlanma Yılı: 2008,
Kurum İsmi: Ege Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü,
Yazarlar: Dr. Memduh İĞIRCIK, Yrd. Doç. Dr. Sultan BEKİROĞLU, Taner OKAN, Cemhan BUCAK

Adres: Ege Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Mustafa Kemal Bulvarı No:75, 35515 Zeytinalanı/Urla/İZMİR
Tel: 232 7663495
Fax: 232 7663499
E-posta: egearastirma@ogm.gov.tr,

Web sitesi: www.efri.gov.tr